

CENTRE CATALÀ

Consell Directiu.- Per mitjà de les comissions de treball, el Consell Directiu continua realitzant les tasques que s'imposà des de la seva designació. Tal com ho hem remarcat en diversos Butlletins, aquesta dedicació a l'obra cultural i social del Centre ha estat molt ben acollida per la nostra col·lectivitat. N'és una bona mostra el fet de que , a les darreres festes celebrades --n'hem improvisat algunes que no

figuraven en el calendari que s'anuncià al principi de l'any--, l'afluència de socis i amics hagi augmentat progressivament. També ens han visitat molts catalans de pas per Xile, els qui, apart d'un magnífic acolliment, han trobat entre nosaltres una mostra viva de la Catalunya actual.

Comissió de Cultura.- Encara que lentament, s'està prosseguint el llarg camí que conduirà a emplaçar el bust-relleu d'En Frederic Mistral a una placeta de les moltes de Santiago. Per altra banda, la Comissió ha continuat distribuint a les universitats, acadèmies, periodistes i persones destacades en el coneixement de la història, el llibre "La nacionalidad catalana", d'Enric Prat de la Riba. I està preparant la inauguració de classes d'ensenyament de la llengua catalana, ja sigui pels catalans, fills de catalans o xilens, que s'interessin en conèixer o perfeccionar el nostre idioma.

S'iniciaran les classes el mes de març vinent, tot just començada la tardor i un cop celebrada l'Assemblea anual de socis. Per aquesta finalitat, el Consell Directiu ja té contractada una professora, graduada a Barcelona, i oportunament tindrà preparada una sala adequada. Tanmateix, atesa la importància que el Consell Directiu dona a aquesta acció que per segona vegada emprèn el Centre Català de Xile, s'enviarà a tots els socis una circular explicativa, que caldrà que contestin els qui s'interessin en assistir a les classes. Tot seguit, es començaran a distribuir entre els interessats els "Apunts de català pràctic", editats per AVUI 2000.

Biblioteca.- Des del mes d'octubre proppassat, s'han rebut de la Generalitat les publicacions següents:

- Els serveis municipals a Catalunya
- Tapissos de l'Escola Catalana de Tapisseria de Sant Cugat
- Legislació laboral bàsica i disposicions del Departament de Treball
- Jornades sobre la cooperació a Catalunya
- Els Consells Econòmics i Socials a Europa
- Els arxius històrics municipals
- L'ofertiment de beques i ajuts a l'estudi de Catalunya
- La música a Catalunya
- Manual de prevenció i control de la càries dental
- Cinc mestres de la fotografia catalana
- Santiago Russiñol
- Dalí i els seus llibres
- Mostra d'art 82
- Antoni Clavé: Gravats 1965-1980
- Joan Miró: Obra gràfica
- Viladecans: Pintures sobre paper 1980-1981
- Fotografies catalanes dels anys trenta
- "La Catalogne aujourd'hui"

També s'ha rebut:

- Catàlegs de llibres infantils i juvenils en llengua catalana, 1976-1982

...

- De l'Institut Català de Cooperació Ibero-americana:
"Notícia de Catalunya", números 22, 23 i 24.

Butlletins:

- d'Omniun Cultural	Barcelona
- de Les Quatre Barres	Suècia
- del Casal Català	Costa Rica
- del Casal Català	Brussel·les
- del Centre Català	Caraques

Es continua rebent periòdicament "Avui" i "El Món", amb gran informació sobre fets catalans i mundials. Tant els llibres com altres publicacions estan a la disposició dels socis, a la biblioteca i sala de lectura del Centre, que, malgrat la temporada de vacances, continuarà oberta cada dia de sis a vuit de la tarda.

Mes aniversari.- Per tal de commemorar amb glòria i majestat la fundació del Centre en el seu 76è. aniversari, el Consell Directiu organitzà un programa d'actes dins d'un Mes Aniversari, encaminats a fer reviure, a les darreries d'aquest segle, tota una història de lluites i esplendors.

Fonamentalment, es tractà de retre un càlid homenatge de cordialitat i admiració a tots aquells catalans que, arredossats a l'ombra del Centre, des de dècades pretèrites treballaren sense defallir per Catalunya, seguint només el solc patriòtic del nostre casal. Tots els festeigs significaren una clara al·legoria a les tradicions catalanes, que, malgrat els anys i les distàncies, tan bellament s'han conreat en aquesta petita llar perduda entre les boires del sud.

Les festes foren magnífiques, i el programa el següent:

Pel dia 13 de novembre, amb el títol "Fotografies d'ahir i de sempre", una exposició de fotografies de la vida de l'Entitat;

Pel dia 14 de novembre, un Dinar d'Homenatge als antics socis i dirigents del Centre, d'abans de l'any 1939;

Pel dia 20 de novembre, una Tarda de Festa al voltant d'un Recital de Música Catalana.

L'exposició de "Fotografies d'ahir i de sempre", esdevingué un veritable èxit. Molts socis hi aportaren els seus arxius particulars, el que permeté de refer amb tota propietat la llarga vida del Centre en les seves diverses etapes i funcions. Des de les velles instantànies dels fundadors, que s'asseien rigorosament emmidonats davant del fotogràf, fins les acolorides fotos de la vida actual, preses moltes d'elles al voltant de les taules del nou restaurant o d'algun aplec de la sardana, oferirien en el saló d'actes una llarga processó d'imatges que ens parlaren, o bé d'un magnífic Orfeó, que omplí de joia i de cançons moltes festes locals, o bé d'un acolorit Esbart de Dansaires, on avui molts avis s'hi cerquen embadalits, o bé d'un grup escènic que interpretà a Guinera i a Verdaguer i a Sagarra..., o de gestes esportives, de balls de disfresses o de festes socials que un dia admirà el poble de Santiago per la seva elegància i propietat.

El Dinar d'Homenatge constituí una bellíssima manifestació d'amor i amistat envers els vells peoners. A les taules d'honor figuraren, com a socis més antics del Centre, els senyors Joaquim Sabaté, Josep Amat, Alfred Gili, Antoni Pi, Teodor Sabaté, Pere Llorens, Santiago Plubins, Emili Mir, Josep Puchalt i Josep Salamó. L'homenatge s'oferí igualment a la senyora Olga Mir, vídua de Pere Mir i Tauler, i a Frederic Gili, per la seva actuació dins de les tasques directives del Centre en temps passats.

A més d'antics Presidents, n'hi havia de novells: Josep Puchalt, Josep Manresa i Claudi Tarragó, tots de meritòria tasca. Mai oom en aquesta oportunitat no s'havien aplegat tres generacions de Directors al voltant d'una taula, ja que molts antics Consellers són avui rellevats en les funcions directives per llurs fills o néts.

El dinar fou una festa social de lluïment extraordinari. Més de cent socis es reuniren al voltant de les taules. A l'hora del cafè, l'ex-President senyor Josep Manresa feu ús de la paraula. Heus ací una síntesi del seu discurs:

Comença preguntant que ningú no esperi d'ell una peça oratòria, però sí gran sinceritat, i agraint al President del Centre l'honor d'haver-lo designat per a fer ús de la paraula en nom dels "nou arribats", perquè, si bé no sé'n considera el més mereixedor, el satisfà tenir així la oportunitat d'expressar els seus sentiments d'estimació i agraïment als qui és dedicat aquest aniversari.

Expressa que el dia d'avui és un dels més feliços dels que ha viscut en el nostre estimat Centre Català, i que no podria ser d'altra manera tractant-se d'un homenatge patriòtic a tots aquells catalans que eren anomenats afectuosament "vells residents" en l'època, ara enyorada, en la qual encara es podia parlar de "vells" i "nous". I amb la mateixa sinceritat --diu-- amb què ha combatut alguna actuació del Consell Directiu, ara amb tota lleialtat fa arribar a tots els seus membres la més fervent felicitació per la diada que s'està celebrant i que està segur que passarà a engruixir la llista de les grans diades del Centre, fruit del seny català, que gairebé sempre sap imposar-se quan cal. Opina que aquest homenatge s'hauria hagut de realitzar fa ja molt de temps, quan encara eren molts els "antics residents" i els "nous" encara no eren "vells".

Demana que les seves paraules no siguin escoltades i valorades tan sols per uns i altres dels qui acaba d'assenyalar, sinó també per llurs fills i néts, que són els cridats a donar continuïtat al Centre, llar catalana creada per aquells patriotes visionaris, que tingueren necessitat d'una casa pairal lluny de la terra on varen néixer, a fi d'aplegar-s'hi i sentir en ella constantment el record de la pàtria.

Diu que el seu homenatge comença en aquell fatídic any de 1939, en què el sol s'apagà a la terra catalana, i enmig d'aquelles tenebres milers de catalans hagueren d'emprenre el dolorós camí de l'exili. Recorda que molts d'ells moriren en camps de concentració francesos o alemanys, però que alguns tingueren la immensa sort de poder arribar a aquestes terres lliures i acollidores de Xile. I quina equivocació --prosegueix-- la d'aquests catalans, quan es preguntaven angoixats quina seria la seva sort on creïen que cap familiar ni conegut no els esperava! Aquí, en aquesta llunyana i desconeguda ciutat de Santiago, els esperaven amb els braços oberts molts germans de pàtria --algun dels quals, remarca, va ser tractat injustament--, veritables germans, que els acolliren a les seves llars, els vestiren, els cercaren treball, els incorporaren al Centre Català, i, com per art de màgia, els feren sentir novament que eren homes útils a la societat, i un xic com retornats a Catalunya. Així fou --continua-- que en el Centre aquells catalans retrobaren moltes d'aquelles coses pròpies, i tan espirituals, que havien perdut, entre elles un Orfeó Català, que fou el primer que s'atreví a cantar, a Xile, la Novena Simfonia de Beethoven. Manifesta la seva recordança a tots aquells orfeonistes, molts d'ells desapareguts, i diu que una de les més fortes emocions de la seva vida fou la que el corprenqué el dia 3 de setembre de 1939 quan, al capdamunt de l'escala de marbre del local del Centre, veié un rètol que deia: "Benvinguts germans de pàtria,

l'Orfeó Català us saluda".

Fa, a més, recordança d'altres activitats del Centre, plasmades per: la magnífica revista "Germanor", el Teatre Català, Auxilis Mutuals, Agrupació Patriòtica, Hora radial Catalana, Club Esportiu Barcelona, i el Comitè de Dames, veritable representació --diu-- de la dona catalana, i de l'amistat de la qual sorgí la formació de noves famílies, entre elles la que ell tingué la felicitat de constituir.

Dedica un piadós record i el seu agraïment a tots aquells consocis que també acolliren als nouvinguts d'aleshores i que avui s'ha endut el pas del temps, l'obra dels quals --afegeix-- seguirà viva mentre a Xile bateguin cors catalans.

Termina les seves sentides paraules dedicant als senyors Joaquim Sabaté, Alfred Gili, Josep Amat, Antoni Pi, Pere Llorens, Teodor Sabaté, Emili Mir, Josep Puchalt i Santiago Plubins, un emocionat agraïment i una fraternal abraçada, tot desitjant-los de cor que per molts anys puguin honorar amb llur presència aquesta llar catalana, representació a Xile d'una Catalunya lliure, que és l'ideal que inspirà la fundació del Centre Català de Santiago.

No cal dir que el senyor Manresa fou sorollosament aplaudit.

Una Tarda de Festa al voltant d'un Recital de Música Catalana: tres actes seguits reeixits bellament. La primera part la constituí el recital de música catalana, devotament escoltada per molts socis, entre els que es destriaven vells orfeonistes i joves aimants de la nova cançó. El programa inclouïa temes des del renaixement fins a la música de l'Orfeó Català de Barcelona, passant per cançons tradicionals, patriòtiques, cuplets, "La Trinca", cançons de protesta i cors de monjos i orfeons. Aquesta primera part es clogué amb música dels Segadors i del Cant a la Senyera. La segona part d'aquella tarda consistí en un breu sopar típic català, on abundà el pa amb tomàquet i pernil, conill a la brasa amb allíoli i crema catalana. Un altre èxit. Per cloure la festa, havent sopat s'inaugurà la Taverna Lliure, en la qual participaren els presents amb alegria i entusiasme.

Com s'esperava, el programa del dia 20, últim del Mes Aniversari, fou tan entretingut com selecte. A l'hora del recital, els assistents aplaudiren les obres escollides, mentre vells orfeonistes recordaven amb melangia unes cançons que pocs anys enrera ells encara cantaven acompanyant la senyera del Centre.

D'aquesta manera es clogueren les activitats socials preparades per tal de celebrar el Mes Aniversari. El Consell Directiu es fa un deure de donar gràcies a tots els socis que col·laboraren a l'èxit, ja sigui assistint i donant llufament als actes, ja sigui aportant velles i belles fotografies, que fins el dia 30 s'exhibiren en el nostre Casal com una mostra d'amor i de fe en Catalunya.

Altres festes.— El dia 5 de desembre, al migdia, s'inaugurà la remodelació del pati dels llimoners, amb una gran Ballada de Sardanes on debutaren amb tota brillantor els futurs peoners de l'Esbart de Dansaires. Podem felicitar al Conseller senyor Jordi Rovira, mestre del grup, per la traça i l'èxit del seu ensenyament. Les sardanes foren justament interpretades, mentre veírem novament pel Centre, barrejades amb indumentàries modernes, les faldilles flamejants de les dames dansaires, i les autèntiques barretines dels balladors.

El dia 12 de desembre, un nou Aplec de la Sardana reuní una vegada més, sota el verd dels castanyers del Parc de Sant Joan de Pirque, una gernació de catalans que, si bé no van trobar-hi el sol que esperaven, hi reberen la salutació calorosa dels propietaris del racó del Parc, i visqueren, en un indret ideal, un dia a l'aire lliure. Com en anys anteriors,

la festa esdevingué magnífica. Els colors i les rialles ompliren els espais lliures com repics de picarols, i la música catalana, barrejada amb l'olor de la ginesta tot just florida, encomanava als assistents un pessigolleig d'autèntica diada catalana. Es ballaren moltes sardanes, i per primera vegada vam poder veure un rotlle de quinze parelles ballant la Santa Espina. Era evident que, per segona vegada en pocs dies, el grup sardanístic era present a una festa.

Pel mes de març vinent, el Consell Directiu, juntament amb la Comissió de Cultura, està preparant una llista d'actes culturals a realitzar tot just tornant de vacances: exposicions de cartells i reproduccions, i una mostra de serigrafies de Carme Aguadé i Cortès. Oportunament es faran arribar als socis les invitacions respectives.

Monument a Macià.- La Generalitat de Catalunya ens ha fet arribar les bases del Concurs Internacional convocat per tal d'erigir, a la Plaça de Catalunya de Barcelona, un monument al qui fou el primer President de la Generalitat de Catalunya durant la República. En el monument hi haurà, permanentment encesa, la Flama de la Catalanitat.

Les bases del concurs estan a la Secretaria del Centre, a disposició dels socis que vulguin consultar-les.

Restaurant del Centre Català.- És evident que el funcionament d'aquest restaurant ha donat molta notorietat al nostre Centre, entre tota mena de públic comptant-hi, naturalment, els catalans de pas per Santiago-, tant per la presentació com per la qualitat del servei. Els banquets dels actes socials que s'han celebrat al Centre des de la seva inauguració han estat sempre revestits de gran qualitat culinària. Darrerament, en un concurs gastronòmic realitzat a Santiago amb Jurat Internacional, el restaurant del Centre Català va ser l'únic premiat en totes les característiques requerides: atenció, presentació, art culinari, especialitats, etc. El Concessionari i soci, que sovint ens fa objecte de delicades atencions, amb motiu del repartiment de distincions convidà a tots els assistents a una magnífica festa que terminà molt avançada la matinada.

En compliment d'un acord entre el Concessionari i el Consell Directiu, s'ha inaugurat recentment el Menjador dels Catalans, en el qual cada dissabte se servirà un dinar compost de pa amb tomàquet, plat de fons, postre i cafè --amb aperitiu i vi per compte del Centre--, pel preu de \$ 400,-.

Per altra banda, durant tot l'estiu, i de dilluns a divendres, als "sollers d'estiu" se'ls servirà un plat i cafè, amb vi de la casa, per \$ 300,-.

Remarquem que, per acreditar la condició de soci a fi d'obtenir els preus rebaixats de restaurant, cal presentar el carnet social amb el rebut del pagament de la quota al dia.

"Euzko-Etxea".- A semblança de les Trobades de Casals Catalans d'Amèrica, que l'Institut Català de Cooperació Ibero-americana celebrà a Barcelona els anys 1980 i 81, el Govern basc convocà el Primer Congrés de Bascos d'Amèrica, que se celebrà a Donosti, amb representants de Xile, Canadà, Mèxic, Colòmbia, Veneçuela, Argentina, Perú i Uruguai, és a dir una reunió de bascos dispersos pel món amb el seu país d'origen, Euskadi.

Segons el Butlletí d'Euzco-Etxea, el Congrés va resultar tot un èxit, des de les paraules d'acollida i salutació del Cap del Govern, Carlos de Garaicoetxea, fins a les resolucions preses per tal de constituir un veritable lligam entre el Govern de Bascònia i les comunitats escampades arreu del

món americà.

El Butlletí, que està a disposició dels nostres socis, és molt interessant, ja que, d'una manera paral·lela a l'actuació dels catalans, traça els camins a seguir a fi de crear una veritable unitat entre la pàtria autèntica de naixement i les petites pàtries, organitzades allà on sigui, mentre tinguin aixopluc en un Centre on es parli el mateix idioma.

Diccionari General de la Llengua Catalana.- Sembla ahir, i era el novembre de l'any 1932, que, com un estel de primera magnitud, aparegué al cel de Catalunya el primer Diccionari General de la Llengua Catalana.

El mestre Pompeu Fabra havia treballat. Amb paciència, des de l'aparició de les seves normes ortogràfiques, l'any 1913, no deixà mai la tasca d'ordenació i codificació del nostre llenguatge.

Home senzill, de parla fàcil, mai no acceptà el desordre que imperava dins de la llengua catalana. Visionari, comprengué de bell antuvi que un idioma clar i ben codificat dins d'una autèntica gramàtica, seria com una magnífica llaçada en l'afermament de la germanor entre catalans.

Amb motiu de l'aparició del primer Diccionari, fa just cinquanta anys, des de Xile donem testimoni d'agraïment i reconeixença a l'home i al mestre. Moltes gràcies, Pompeu Fabra.

Tresoreria.- Per tal d'agilitar les tasques d'aquesta Secció, es demana als socis que s'avinguin a pagar llurs quotes socials per trimestres avançats, des del mes de gener d'enguany. No cal dir que també es prega a tots aquells que puguin fer-ho per tot l'any, que igualment ho facin. Cal acceptar que resulta difícil trobar cobradors que no es resisteixin a fer petits viatges per a quotes de tan petita vàlua com les mensuals.

Teodor Sabaté i Gorris.- El mes de desembre proppassat morí sobtadament l'antic i destacat soci del nostre Centre Teodor Sabaté i Gorris. El Consell Directiu, en nom de tots els socis, feu arribar al Director Teodor Sabaté i Degollada i els seus familiars, el testimoni del més sentit condol.

-o-o-o-o-o-o-o-

Santiago, gener de 1983.